

2003

Nr12

JÄÄKKE

Jõulusalme Linnumõrd

Väikese päkapiku

Kommipuu avastus

Jõuluvana
vajab puhkust

ISSN 0134-2266

Ühel õhtul nägin, kuidas mu väike poeg keldrist tulles nuttis. "Mis juhtus?" küsisin. "Jõuluvana on surnud," sain vastuseks.

"Miks sa nii arvad?"

"Ma käisin all keldris ja nägin suure veinipudeli taga jõuluvana riideid hunnikus. Ta on meie keldrisse ära surnud," nuttis väike Einar edasi.

See peale võtsin Einari sülle ja rääkisin talle järgmise jutu:

Vanasti elas maailmas vähe inimesi. Jõuluvanal oli küllaga aega kõik kodud läbi käia ja lastele rõõmu tuua. Jõuluvana sai vahel isegi väikese uinaku teha, enne kui teise peresse edasi läks.

Pikapeale sündis inimesi juurde ja lapsigi sai rohkem. Jõuluvanal oli jõuluajal juba üsna palju tegemist. Hilisõhtuks, kui kõik lapsed läbi käidud, oli ta juba üsna väsinud. Siis sündis veel inimesi juurde. Jõuluvana pidi oma põtradele teise käigu sisse panema, et jõuaks kõigis kodudes ära käia. Aega selleks oli aga ikka sama palju. Pärast ühte jõuluõhtut vaatas jõuluvana oma põdrarakendi üle ja mida ta nägi? Juhtpõdral Rudolfil oli karv selja pealt kõrbenud. Kui ta õhtul oma punast jõuluvanakuube puu peale riputas, märkas ta, et seegi oli õlgade juurest pisut pruunikas. Nagu triikrauaga oleks põletatud.

"See on sellest, et sa liiga kiiresti kihutad," ütles jõuluvana endale. Ja hakkas mõtlema, mida ette võtta.

Järgmiseks aastaks muretses ta põtradele tulekindla naha ja sarvekaitseid, endale uue tulekindla kuue. Mõned aastad polnud viga, kuid lapsi tuli juurde ja juurde ja sõit aina kiirenes ja kiirenes. Lõpuks hakkasid isegi saanijalased ära kõrbema. Nii ma enam edasi ei saa, mõtles jõuluvana.

Kui veel paarsada aastat oli mööda läinud, sai jõuluvanal mõõt täis. Mulle aitab, otsustas ta, ja kutsus kokku lastevanemate koosoleku.

Muinasjutt Jõuluvanast

ANDRUS NORAK

"Ei jaksa enam," rääkis jõuluvana. "Ma olen vana mees ja tahaks väga pensionile jääda. Kiirused üha kasvavad, kõik läheb hõõguma kui ma iga lapse juurde jõuda tahan. Mida teha, kallid emad ja isad? Kas otsustame ühiselt, et jätan pooled pered külastamata?" See mõte ei meeldinud kellelegi. Viimaks tõusis väikese Malle isa püsti ja ütles: "Kallis jõuluvana. Sa oled aastaid häid tegusid teinud ja meile rõõmu toonud, mine nüüd rahuga puhkusele, söida Kanaari saartele ja puhka end välja. Sinu põdrad viin ma suure kaubaautoga tagasi tundrasse. Mul on äriasjus nagunii vaja Soome minna. Las nad elavad seal nagu teised põdrad ja tunnevad elust rõõmu. Aga selle pärast, kes meie lastele jõuluvana teeb, hakkame ise muretsema. Kui midu ei saa, palkame kasvõi naabrimehe."

See mõte meeldis kõigile lastevanematele. Jõuluvanale endale ka. Sellest saadik teevadki lapsevanemad oma lastele kas ise jõuluvana või paluvad kellelgi teisel seda teha. Mõnes pere käib aga päris jõuluvana ikkagi ise ka. Seda ei tea keegi, millistes peredes ta sel aastal otsustab käia.

Võib-olla on see sinu pere!

VÄIKE PÄKAPIKK

MERILIN SEPPEL

Väike päkapikk istus nukralt akna alla ja vaatas välja. Väljas ei olnud midagi huvitavat, ainult ilusad laia lund sadas. Väike päkapikk ohkas. Kõik tema õed ja vennad, sõbrad ja tuttavad olid tööl, hiilisid laste akende taga ja poetasid headele lastele maiustusi sussi. Aga tema oli üksinda kodus. Eelmisel päeval olid päkapikud käinud metsajärvel uisutamas ning väike päkapikk oli õnnetult kukkunud. Nüüd oli tal jalg kipsis. Kipsis jalaga on raske laste akende taga turnida. Nii pidi väike päkapikk koju jääma. Igav oli üksinda kodus olla. Väike päkapikk tundis end väga-väga üksikuna. Ta soojendas endale natuke putru, võttis klaasikese piima ja paar piparkooki ning kattis ilusasti laua. Pani isegi küünla põlema. Kõik oli väga õdus ja armas, aga üksinda süüa oli sellegipoolest igav. Ta sõi pudru ära, võttis piparkoogid kaasa ja pugus uuesti akna alla. Aeg venis ja venis. Ta mõtles kõigile teistele päkapikkudele, kellel oli praegu nii tore ja lõbus. Päkapikkude töö ongi ju selline tore ja lõbus töö, kuigi vahel natuke kurb ka. Seda siis, kui lapsed pahandusi teevad, sest siis ei saa päkapikud neile maiustusi viia. Aga sellele viimasele väike päkapikk praegu ei mõelnud. Mõtles ainult sellele, kui tore teistel on ja talle tulid pisarad silma.

Aga siis nagu välg selgest taevast, või nagu päkapikud tavatsesid öelda – nagu vihm lumepilvedest – tuli talle suurepärase mõte. Kui kõik teised päkapikud teevad kingitusi lastele, siis miks ei võiks tema teha kingitusi päkapikkudele! Ta meel läks kohe röömsaks ja ta hakkas ruttu tegutsema. Ta joonistas, lõikas ja kleepis, pakkis komme kaunisse kuube ja küpsetas piparkooke. Tervel jalal ringi keksides vaatas ta aeg-ajalt kella. Aeg lendas nüüd kiiresti. Väike päkapikk oli vahepeal lausa mures, kas ta kõigega ikka õigeks ajaks valmis jõuab. Aga ta jõudis täpselt.

Just siis, kui ta enda järel koristamisega valmis oli jõudnud, kuuldus ukse tagant kobinat. Teised päkapikud olid tagasi jõudnud, võtsid üleriided seljast ja saapad jalast. Aga kui hakati susse jalga panema, jäid nad äkki üllatunult vakka. Kõikides sussides oli kingitus! Oi, küll nad olid röömsad!

Illustreerinud TIINA REINSALU

Üks mälestus

TIINA TOOTSU

JÕULULAUPÄEV. ILM OLI LUMEVALGE.
PUHAS LUMI JA KÕRGED HANGED.
TOAS OLI SOE, PRAKSUS PLIIDI ALL TULI,
VANAEMA MEIL KÜLAS OLI.

HOMMIKUST PEALE MEMM ASKELDAS KÖÖGIS,
JUBA ME TUPPA HÄID LÖHNU SAI SÖÖGIST.
MEMM ÜTLES, ET "LAPSED, MINGE KA VÄLJA!"
EI TAHTNUD SEST JUTUST ME TEHA VÄLJA.

SÜDAMES PAKITSES PÕNEVUS, OOTUS.
EHK JUBA TULLAKSE, OLII ME LOOTUS.
KÜMNEID KORDI SAI AKNAL KÄIDUD,
ILMA, ET KEDAGI OLEKS ME NÄINUD.

VIIMAKS SIIS KUULSIME – TULEVAD SAMMUD!
AH, SEDA OLIME OODANUD AMMU!
SEAL NAD NÜÜD OLID: ME ISA JA EMA
JA VEEL SEE TÄHTSAIM, ME JÕULULAPS, TEMA.

NÜÜD LÕPUKS KODUS, NII OMA JA VÕÖRASKI.
KÄISIME KANNUL, KUI EMA TA TUPPA VIIS.
MAGAS VAIKSELT ME ÕEKENE VÄIKE.
HÄMARAS AJAS TÕUSNUKS KUI PÄIKE.

Illustreerinud VIIVE NOOR

Hea soov

TIINA TOOTSU

KESET PIMEDAMAT AEGA
SÄRAMA LÕÖB JÕULUTÄHT.
SOOV ON LAULDA, SOOV ON NAERDA,
SURUDA KA SÕBRAKÄTT.

TAHAKS KÕIKIDELE ÕELDA –
OLGEM NÜÜDSEST LAHKED, HEAD.
JÕULUAEG KÜLL LÄHEB MÕÖDA,
HEADUST IKKA HOIDA SAAB.

Jõulupuusalm

AINO PERVIK

KÜLL ON ILUS JÕULUPUU!
PUU PEAL JÕULUTÄHT JA KUU,
PUU ALL ISTUB JÕULUMEES,
JÕULUKINGID KOTI SEES.

Jõulupäkapikusalm

AINO PERVIK

OI, PISIKENE PÄKAPIKK
ON JÕULUÕHTUL ÕNNELIK,
SEST KOGU PERE KODUS TAL
JA JÕULUKINGID KUUSE ALL!

MERILIN SEPPEL

Päkapikud

ÜKS VÄIKE ARMAS PÄKAPIKK
VORMIB PIPARKOOKE.
TEINE VÄIKE PÄKAPIKK
SEGAB JÕULUJOOKE.
KOLMAS VÄIKE PÄKAPIKK
KORJAB MANDARIINE,
NELJAS ÜLES KIRJUTAB:
"KUHU ME NEED VIIME."
VIIES VÄIKE PÄKAPIKK
KORJAB KOMME KOKKU.
KUUES VÄIKE PÄKAPIKK
TEEB KÕRTEST JÕULUSOKKU.
SEITSMES VÄIKE PÄKAPIKK
PAKIB KINGIPAKKE.
KAHEKSAS ON VEIDI LAISK:
VAHIB LIHTSALT LAKKE.
ÜHEKSAS TEEB ÕMBLUSTÖÖD:
PAIKAB TAADI KUUBE.
KÜMNES LINDE ARMASTAB:
SEOB JÕULUVIHKE PUULE.
NAD USINASTI TEEVAD TÖÖD,
ET JÕULUD SAAKSID TULLA.
JA KUI ON SAANUD VALMIS KÕIK,
EKS NAD SIIS RÕÖMSALT HULLA!

ANDRUS NORAK

Jõuluajal

MIDA TEEVAD METSAS JÕULUAJAL LOOMAD?
KÄIB NEIL KEEGI JÕULUKINKI TOOMAS?
MINE SINA MÕNEL ÖHTUL HILJA
JA VII LOOMADELE KARTULIT NING VILJA.

MIDA JÕULUAJAL LINNUD TEEVAD?
KAS NEIL JUBA JÕULUSÕOGID KEEVAD?
EI, SA PANE NEILE LINNUMAJJA
VEIDI SEEMNEID, VEIDI LEIBA-SAIA.

MIDA TEEVAD JÕULUAJAL PUTUKAD?
NEMAD MAGAVAD, EI OLE JUTUKAD.
RASKE ARVATA, MIS NÄEVAD UNES.
KAS EHK JÕULUVANA, PÕTRADEGA LUMES?

MIS TEEB JÕULUAJAL MEIE PERE LAPS?
TA ON USIN, INNUKAS JA KRAPS –
TOIDAB KALU, METSALOOMI, LINDE
JA ON ÜHES ASJAS VÄGA KINDEL:
KUI TOOD TEISTELEGI JÕULURÕÖMU,
TUNNED JÕULUST KÕIGE ROHKEM RÕÖMU.

ANDRUS NORAK

Jõuluaeg

SIIS, KUI ALGAB JÕULUAEG,
ISA JÕULUKUUSE SAEB.
PIKA, NII ET LATV ON LAES.

SIIS MA EHTeid TOOMA LÄHEN,
ÜKSI OKASTEST JÄÄB VÄHEKS.
LADVA OTSA PANEN TÄHE,
OKSTE KÜLGE PANEN EHTED.

KUUSK ON ILUS, KUUSK ON EHTNE.
ÕUES LUMETÄRKLIS PEHME
KRUDISEB MU JALGE ALL.

LAUDAS MÄÄGIB VÄIKE TALL,
VIST ON JÕULUTUNNE TAL.

Vana ruudulise padja sees elas padjahaldjas, kelle nimi oli Hall. Ta oli kõhn ja kahvatu, peaaegu läbipaistev, sest teda vaevas kohutav igavus. Padi, mille sees Hall elas, kuulus matemaatikaõpetaja Verner Kornerile. Õpetaja Korner ei näinud juba mitukümmend aastat unes muud, kui ainult numbraid. Need kulgesid lõputus jadas ühest unenäo servast teise, umbes nii: 645823074692648254985002749873651427123524125781812736498726

Hall numbraid ei sallinud. Ta mäletas veel kirevaid seiklusi õpetaja lapsepõlve-unenägudest ja tundis neist puudust. Nii viisi igatsedes ja igavledes muutus ta üha väiksemaks ja hallimaks, sest padjahaldjale on unenäod toidu eest. Mida rohkem ilusaid unenägusid, seda ilusam ja priskem haldjas, nii on lood.

Kõige rohkem kurvastas Halli see, et ta ei saanud rõõmu tunda padjahaldjate iga-aastasest tippsündmusest – Padjaballist. Sel päeval hõljusid padjahaldjad üle ilma kokku Suurele Padjamäele, et välja selgitada Aasta Parim Unenägu. Selleks võis iga haldjas jutustada unenäo, mida ta oma padjaperemehe poolt nähtutest kõige paremaks pidas. Võiduloo rääkija sai auhinnaks reisi Unelinna, kus saladuse loori all luuaksegi unenägusid. Hall oleks tahtnud kohata Unekuningat ja küsida, mis õpetaja Korneri unega lahti on. Ilma ühegi unenäota polnud tal aga võimalik ei võistelda ega võita. Hullem veel: ta pidi taluma teiste padjahaldjate arvustavat targutamist.

"Sa ei viitsi patja korralikult pehmeks patsutada," tavatses kudrutada padjahaldjas Roosa, kelle perenaise unenäod olid alati tulvil roosilisi armulugusid.

"Vastupidi, padi peab olema kõva ja natuke torkima, siis tuleb karme unesid, et ragin taga," kärises padjahaldjas Kõõva, väikese vargapoisi padjahaldjas.

"Nii igaval ja inetul haldjal ei saagi huvitavate unenägudega peremeest olla," öelutses haldjas Kibedik. See iga-aastane torkimine mõjus Hallile nii masendavalt, et ta otsustas enam mitte kunagi Padjaballile minna.

Raske südamega rääkis ta oma otsusest väike-

SILVIA SORO

UNELUGU

sele vaibavaimule, kes elutses õpetaja Korneri koera Tuksi vaiba sees.

"Äkki saan mina sind aidata," pakkus vaibavaim. "Tuks näeb iga päev toredaid unenägusid, aga kes siis mind võistlusele kutsub...Ma võiksin sulle mõne vahva loo rääkida."

Mõeldud-tehtud. Iga päev jutustas vaibavaim Hallile Tuksi unenägusid. Hall muutus üha priskemaks ja rõõmsamaks. Tema ihuvärv hakkas meenutama halli läikivat koerakarva. Viimaks tegi ta oma valiku ja hõljus põnevusest õhetades Padjaballile.

Padjamägi kihas haldjarahvast, kes lendlesid nagu värviline putukaparv padjapüürirooside ja pitsivahu-tortide kohal.

Kohe läks ka unenägude jutustamine lahti.

"Mööda roosadest roosidest merd sõuab kuldne paadike, milles istub nägus noormees," nurrus paksuke Roosa.

"Seda sa eelmisel aasta juba rääkisid!" hüüti ümberringi.

"Mis te nüüd! Eelmisel aastal hõljus nägus noormees kullakarva taevas, roosas pilvelaevas..." pahandas Roosa.

"Las mina räägin, mul on vingem lugu!" ragistas Kõõva õhinal. "Ma põgenen politseiniku eest, kelle keha on nagu tank. Tahan rongi alt läbi pugeda. Rong hakkab liikuma. Ma haaran mingist kangist ja lasen end kaasa vedada. Rong sõidab. Ma ei tea, kuhu. Rong jääb seisma. Ma olen keset kõrbe. Mind ründab politseinik, kelle keha on nagu lennuk. Ma põgenen ja hüppan järve..." Kõõva peksis endale loo taktis vastu põlvi, nii et kondid raksusid.

"Jäta järele, see on painaja!" väristasid õrnad haldjapiigid oma siidjaid kiilitiibu.

Nüüd alustas Kibedik oma virila perenaise unenäoga: "Ma kleebin habeme ette, panen

selge punase smetmantli ja jalga viidud. Ma panen pähe punase mütsi ja võtan õlale kingikoti. Mantli alla peidan ma piitsa. Ma lähen naabermaja laste juurde ja kuulan salme. Siis võtan ma piitsa välja: "Säh sulle muru talamise eest! Säh sulle koera õrritamise eest! Säh sulle ploomivarguse eest! Säh sulle kole-da ilma eest! Säh sulle väikese pensioni eest! Säh sulle...!!!" Kibedik läks vihast tulipunaseks ja hakkas õhku ahmima.

"Ma räägin parem midagi mõnusat," kasutas padjahaldjas Lusti võimalust. "Ma uisutan järvejääl. Jää on karamellist, hanged kaldal on jäätis ja mustad puutüved selge šokolaad...Oi, ma ei saagi edasi rääkida, suu jookseb vetti!"

Nüüd tundis Hall, et tema aeg on kätte jõudnud. Ta võttis südame rindu ja hakkas pajatama:

"Ma olen üksi toas. Kapi peal on suur savilind. Äkki ta liigutab. Ma teen hüppe tema poole, tahan hammustada. Lind lendab aknast välja. Ma torman talle haukudes järele ja jooksen nii, et kõrvad on selja peal sirgu. Lind istub puu oksale. See puu on suur kont, tema oksad väiksemad kondid, lehed on krõmpskondid. Ma hakkan puud närima. Lind kukub puu otsast alla, läheb kildudeks. Ta oli raha täis. Mündid veerevad laiali ja muutuvad väikesteks lindudeks. Äkki muutub kont suureks lauaks. Linnud istuvad lauda, lauaalune on täis kasse. Ma urisen nagu saemootor. Kassid põgenevad, linnud lendavad laiali. Nüüd istun mina lauda, võtan noa ja kahvli ja söön kiirustamata sülti ja liha ja vorsti ja kala ja kana ja pihve ja joon koort peale." Tuksi unenägu oli läbi. Hall vaatas ringi ja nägi, et teda kuulatakse huviga. Endalegi ootamatult rääkis ta edasi: "Koorest läheb mul tuju heaks, ma tõusen tagajalgadele ja hakkam valssi keerutama. Ma keerlen nii

kiiresti, et muutun karusselliks. Lapsed kilkavad mu süles. Keerlen järjest kiiremini ja muutun rõõmsaks keeristormiks. Ma kannan lapsi ühest maailma otsast teise, näitan neile pisikesi ookeanisaari ja vanu uhkeid linnu. Ma viin nad vee-alusesse riiki ja pilvelossidesse, kõnelevasse võlumetsa ja päikeses sillerdavatele kristallmägedele. Me tiirutame kosmoses, korjame kuukive ja seome kaela Saturni vikerkaartest sallid. Siis torkan ma kõik lapsed õrnalt koduakendest sisse ja muutun elutargaks naeratuses maailma kõige vanema vanaema näol."

Hallile plaksutati. Ta oli hämmeldunud ja õnnelik ega saanud isegi aru, kuidas ta oma unenäole oli lõpu leidnud.

"Halli unenägu on kummaline. Aga ilus. Ja huvitav. Ja täis ootamatusi. Just selline nagu üks unenägu olema peab," arutasid haldjad läbisegi. Nad nimetasid Halli jutustatud unenäo Aasta Parimaks.

Samal hetkel laskus helesinine udu Padjamäe kohale ja viis Halli kaasa.

Järk-järgult muutus udu üha värvilisemaks, tema sisse ilmusid helid, kujundid ja kogud. Kostis taevalikku muusikat, aga ka karjeid ja äremaid sahinaid.

"Ma tean, et sa tegid sohki," ütles veider hääl, mis meenutas kella tiksumist. Hall märkas oma peopesas väikest rohelist mardikat.

"Kas teie olete Unekuningas?" küsis Hall.

"Olen," vastas mardikas ja lõi helendama nii, et kogu ümbrus valgeks sai. "Me lasime sul sohki teha, sest sa tegid seda hea pärast. Selleks, et oma padjaperemeest aidata. Pealegi said sa hakkama millegi väga erilisega. Esimese padjahaldjana püüdsid sa kinni unehelbekese, imepisikese helves-olevuse, kelle lähedalolek paneb meid unistama ja und nägema. Ainult

mina suudan teda palja silmaga näha. Unehelbeid ei saa püüda. Mõned olen did tõmbavad neid lihtsalt ligi. Neid hütatakse luuletajateks või unistajateks. "Selge," ümises Hall. Ta oli meelitatud, et unehelbeke just teda oli välja valinud.

"Aga mida teha, et õpetaja Korner jälle ilusaid unenägusid näeks?"

"See on lihtne," vastas Unekuningas.

"Suurest numbritega tegelemisest on õpetaja ajukoore alla kasvanud uitavatest numbritest müts. Unenäod ei pääse sellest läbi. Kui esimesest numbrist kinni saad, võid mütsi üles harutada."

"Aga kuidas ma sellele numbrile ligi pääsen? Ma ei saa ometi inimese pea sisse minna?" muretses Hall.

"Mina saan," ütles Unekuningas.

Õösel Unekuningas pugaski õpetaja Korneri ninast sisse ja tuli välja, hambus rasvane number 2. Hall haaras sellest kinni ja keris kokku suure numbritest lõngakera.

Õpetaja Korner oli nagu uuesti sündinud. Tema ajju tulvasid uued ideed ja rõõmsad unenäod. Ta otsis üles oma unustatud tütre ja kutsus lapselapsed paadimatkaale. Õpilased hakkasid õpetaja Kornerit armastama, sest ta polnud enam vana kuri kuivik, vaid lustakas ja teravmeelne härrasmees. Nüüd oli tal palju lihtsam lastele numbrite keelt õpetada.

Unehelbed külastasid Halli nüüd tihti ja ta mõtles välja palju põnevaid lugusid. Muidugi ei unustanud ta ka oma heategijat, väikest vaibavaimu. Ta palus Unekuningalt, et ka vaibavaim võiks Padjaballidest osa võtta ja saigi selleks loa. Unekuningas omakorda kutsus nii mõnigi kord Halli endale Unelinna appi, Unehelbekesi koju meelitama ja uusi unenägusid kokku seadma. See austav ülesanne tegi Hallile iseäranis suurt rõõmu. Ta muutus kauniks ja värvikirevaks priskeks padjahaldjaks. Endisi halle aegu meenutas nüüd ainult tema nimi.

OLIVIA JA KOMMIPUU

KERTTU SOANS

Jõulumees tõi Oliviale kommipuu. Puu oli potis, tal oli lühike jäme vars ja pisikestest värvilistest kommidest ümmargune kähar lehestik. Komme oli musttuhat ja kõik, tundus Oliviale, olid erivärvi. Seal oli punane ja oli veel punasem ja veel-veel punasem ja roosakaspunane ja punakasroosa, sinine ja rohekassinine, kollasest ja veelkollasemast rääkimata. Ja värvilistele paberitele olid omakorda läbipaistvad hõbedaste tähekestega paberid peale keeratud. Oh, kuidas see puu küünlavalgel sädeles ja sädelesid ka Olivia silmad, kus peegeldus tuhat kommipuu, igal puul musttuhat kommi. Olivia oli väga õnnelik tüdruk.

Jõulumees tõi veel muudki: vesivärvid ja pintsliid ja voolimissavi, kleidi ja kingad ja mitu raamatut. Need olid kõik ka ilusad asjad, aga, jah...kuidagi tavalised. Kommipuud polnud Olivia varem uneski näinud! Ta oli küll mõelnud, et võibolla...võibolla kusagil sellised puud kasvavad, aga kus – pole aimugi! Ja nüüd oli temal endal kodus tõeline kommipuu. Jõuluvana ütles enne äraminekut, et hooldagu tüdrukutirts oma puud kenasti. Ütles ja müristas lõpetuseks veel ukse vahelt naerda. Kuidas hooldada puud, saati siis veel kommipuud? Ema arvas, et hommik on õhtust targem ja jäägu selle küsimuse lahendamine homseks.

Kui siis ükskord ikka see uni tuli, siis oli see täis kulda ja karda ja küünlasära. Ja siia-sinna siblivaid mõtteid. Olivia ei saanud ühelgi sabast kinni. Mõtted olid väikesed vilkad poisid ja tüdrukud, kes jooksid iga-sugu vigureid tehes küll ringiratast, küll sinka-vonka. Kuidas Olivia tahtis neid tabada! Haaras peoga, püüdis öösärgisabaga, isegi tekiga katsetas. Ei midagi! Ikka, just viimasel hetkel, pääses mõte vabadusse, jättes Oliviale ainult õrna aimduse millestki heast ja õigest. Aga täpselt, mis oli täpselt – seda ei saanudki ta teada. Ja kui ta hommikul ärkas, polnud tal ikkagi aimu, kuidas oma kommipuud hooldada, kuidas ja millal kasta ja millal...mhkm...viljad maha võtta. "Ema, ma ei tea," ütles Olivia kurvalt.

"Ära muretse," vastas ema. "Ma lähen aiatarvete poodi ja küsin sealt, kas neil on midagi kommipuu kohta." Ja läkski. Olivia oli põnevus ise. Istus laua ääres ja vaatas muudkui oma puud. Keerutas seda ja imetles.

Ema tuli tagasi ja ulatas tütrele raamatu. Raamatu peale oli kirjutatud "Kommipuu hooldamise raamat". Ohoo! Nüüd saab kõik selgeks! Ja Olivia avas raamatu. Esimesel leheküljel seisis:

KOMMIPUU HOOLDAMISE RAAMAT

Kommipuu annab iga päev ühe kommi sellele, kes teda hästi hooldab.

Olivia keeras lehte:

Kommipuu ei taha vett. Ka ei taha ta päikest ja tuult, vähem veel rahet ja lund.

Kommipuu tahab hella südant ja häid tegusid.

Järgmisel leheküljel oli üks punase äärega tühi ring ja üks roheline äärega tühi ring. Ringide all oli selline jutt:

Iga päeva kohta on Sul kaks tühja ringi: südamering ja tegudering. Ohtul, kui päev lõppenud, värvid Sa just nii palju oma südameringist punaseks, kui palju oli Sinu südames hellust, ja nii palju oma teguderingist rohelisteks, kui palju Sa tegid häid tegusid. Ainult ise teed Sa seda, sest vaid Sina tead, mis on Sinu südames ja Sinu peas. Kui värvid oma ringid ausalt, siis Kommipuu annab Sulle kommi. Kui aga valetad, jääb puu nõrgaks ja kommid kuivavad ära.

Ja edasi tuli palju lehekülgi, kus oli palju tühje ringe. Ikka punase äärega ja roheline äärega, punase äärega ja roheline äärega.

Ja äkki Olivia tundis, et ta on juba suur tüdruk.

Illustreerinud PRIIT REA

Däkapikk PIRTSU * jöulud

Jöulud oli käes ja päkapikk Pirtsu tammejuurte aluses eluasemes oli mõnusalt soe. Pisikese pliidi all pröksusid tammetörud ja käbid, põrandal seisis haraline kuuseoks, aga selle külge polnud midagi panna. Lõpuks otsustas Pirtsu torgata okste otsa ilustuseks oma punased saapad. Siis aga langes ta pilk oma nõelutud sokkidele ja oh koledust – vasaku jala sokist vaatas välja Pirtsu suurvarvas. Ei! Parem paljas kuuseoks kui paljas varvas. Ja Pirtsu tõmbas taas saapad jalga. Mis sa teed, kurb meel võttis võimust. Siis kuulis ta korraka õrna koputust. Kes see võis olla? Ega ometi Muti-onu, see jutu-jorutaja? Aga ei – ukse taga seisis pisike lillalillelises kleidis tütarlaps.

"Tere," ütles tütarlaps. "Ka ma tohin tulla? Olen Sirelihaldjas sireli juurte alt. Minu pliit ajab suitsu sisse, kas tohin veidi sinu kuuse all istuda?"

"Palun, palun," ütles päkapikk Pirtsu.

"Sul on ilus kuuseoks, aga miks tal kaunistusi pole?" küsis Sirelihaldjas.

"No mul pole, lihtsalt ei leidu," vabandas Pirtsu.

"Selle asja ajame kohe korda," lausus Sirelihaldjas.

Ta noppis oma kleidi küljest lillasid sireliõisi ja kinnitas need kuuseokste külge. Ja ennäe, need õied hakkasid helendama ja Pirtsu kamber oli korraga täis hubast lillakat valgust.

"Nüüd on jõulud käes!" hüüatas Pirtsu.

Ta võttis praeahjust välja säriseva tõuguprae pohlade ja seentega ja lausus: "Palun istuge lauda, Sireliprintsessi!"

Nad maitsesid oivalist rooga ja aina kordasid vastastikku: "Oo, ma tänan!" ja "Oo, ma palun!" Lahkumisel ütles Sirelihaldjas: "Sa oled vahva vunts, Pirtsu!"

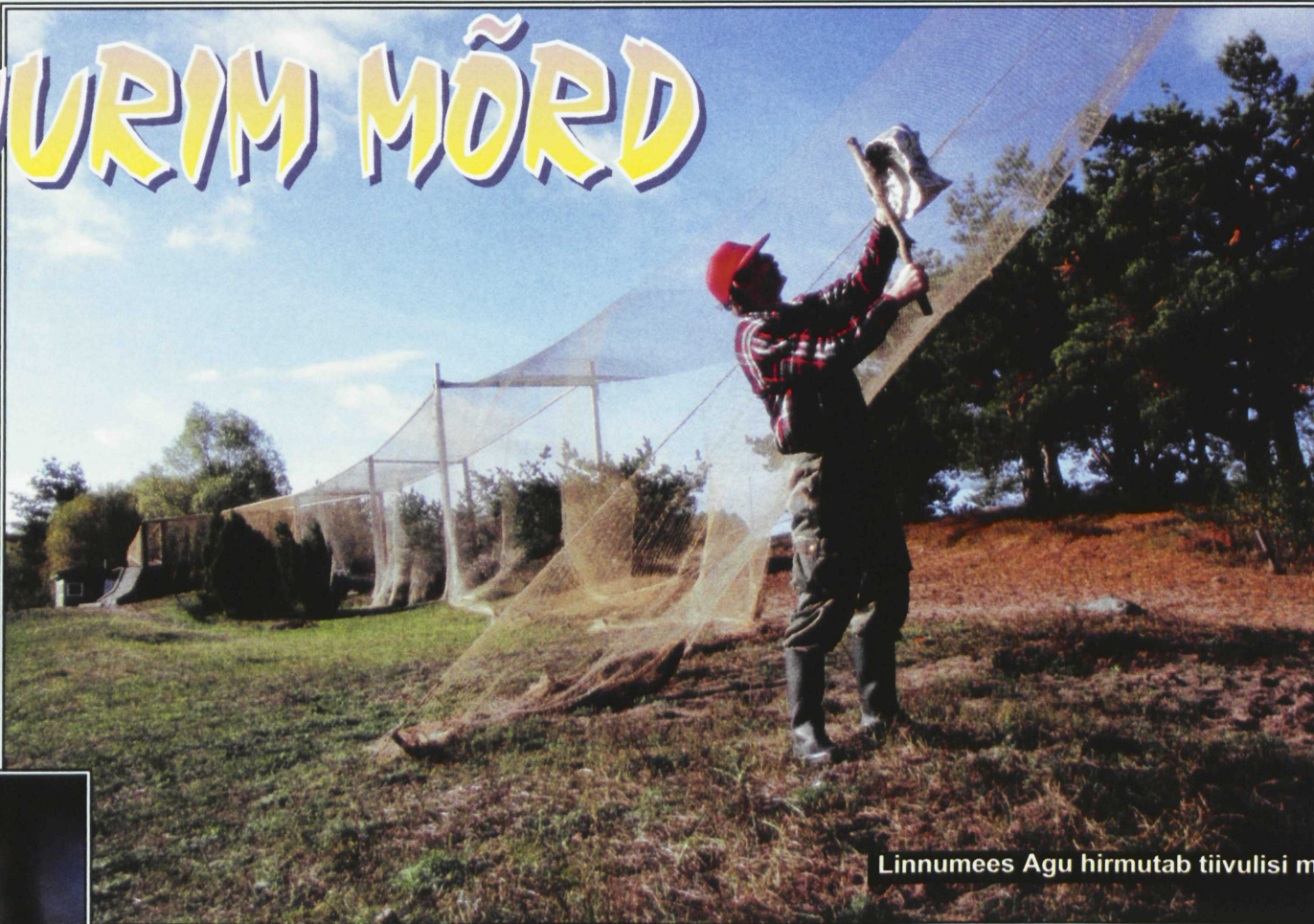
Ja Pirtsu vastas: "Sa oled täitsa tots, Sirelihaldjas!"

MEIE SUURIM MÕRD

Pärnumaal Kabli mererannas on sügispäevil üleval Eestimaa suurim mõrd. See on tervelt 73 m pikk, suu on tal 17 meetri kõrgune ja umbes 50 meetrit lai. Hiigelpüünise all jätkub kasvuruumi isegi männipuudele. Kui selline püügivahend asuks vees, mahuks tema suust sisse ujuma isegi sinivaal.

See võimas mõrd on ehitatud rändlindude püügiks. Tema asukoht on lausa ideaalne – just siin, Kabli kandis, liiguvad paljud linnuparved lõuna suunas kenasti piki mereranda. Nii satub siia igal sügisel hulgaliselt põialpoisse, rasvatihaseid, sabatihaseid, musttihaseid, põhjati-

Linnumees Agu hirmutab tiivulisi mõrda.

Üks kenamaid püügiobjekte sabatihane.

haseid, siisikesi, väike lehelinde, metsvinte, salu-lehelinde, punarindu, porre...ja osa sellest lennusetuskonnast jõuab mõistagi ka rõngastajate pihku.

Tänapäeva linnu-uurijad ei soovi teada vaid seda, kuhu linnud rändavad. Neid huvitab veelgi enam, miks linnud üldse rändavad ja kuidas nad niivõrd raskete reisidega hakkama saavad. Just sellepärast kogutakse püütud lindude kohta palju täiendavaid andmeid. Kõik rõngastatud tiivulised kaalutakse ja mõõdetakse.

Kabli linnujaam on püsinud tänu Nigula looduskaitseala rahva veerandsaja-aastasele

tööle. Igal sügisel on siin rõnga jalga saanud umbes 20 tuhat lindu.

Linnu jalga pistatud metallrõngas tähendab vaid võimalust temast edaspidi midagi teada saada. Pärast seda on juba kõik sellest, kas sama lind ka hiljem kusagil taas kinni püütakse. Kui linnu elutee kunagi lõpeb, siis saab lindude rände uurimisele kaasa aidata igaüks, kes rõngaga tiivulise leiab. Sel puhul tuleb oma leiust teatada Matsalu looduskaitseala rõngastuskeskusele aadressil Penijõe, Lihula, 90305 Läänemaa.

ARNE ADERI tekst ja fotod

Aasta viimase
TÄHEKESE sellel lehekül-
jel on Vaida Põhikooli
laste pildid ja salmid.
Muidugi räägivad need
enamasti sellest, millele
te kõik praegu mõtlete –
jõuludest.

Karina Hertmann III kl.

JÕULUDEST

Mina käisin Jõulumaal.
Päkapikud olid seal.
Kingid olid neil
ja luuletused meil.

Soovisin Barbit endale,
nüüd ma selle sain.
Jõulumees mul tegi pai,
pai oli lai.

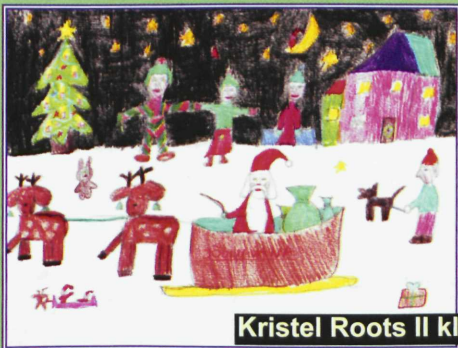
Helen Loik ja Karina Hertman, III
klass

TORE ON

Tore, et on jälle jõulud,
jõuluvana kinke toob.
Jõuluvanal palju jõudu,
lastele ta rõõmu loob.

Jõulukuusk meil toas püsti,
sellest saame rohkelt lusti.

JÕULUKUU JÕULUKUU

Kristel Roots II kl.

Ehted kuusel risti-rästi,
paistab, et meil kõik on hästi.

Sigrid Sõrmus ja Heleri Järve, III
klass

VÄIKEVEND

Minu väikevennas Taavi
laseb õhtul kodus traavi.
Jookseb, kuni kõlab "kärr!"
Püksid läinud lõhki "särr!"

Emä keelab, emä käsib,
kuni lõpuks ära väsis.
Tuleb Taavi emä juurde,
ütleb: "Püksid mingi kuule!"

Maia-Liisa Teearu, IV klass

MINU PÄKAPIKK

Mul käib päkapikk. Ta võtab iga
kord kaasa nõõri ja maiustused.

Nõõri võtab ta kaasa selleks, et üles
ronida. Mul on ju suss ukse lingi kül-
jes. Maiustused võtab ta sellepärast
kaasa, et sussi sisse panna. Seda
tehes kukub ta alati sussi sisse.

Elukoht on tal kuldnoka
pesakastis. Sinna ronimisega läheb
tal palju aega.

Mõnikord käib mu päkapikk minuga
koolis. Ta ronib salaja mu kotti. Nime
valisin ma päkapikule ise. Tema nimi
on Juku. Tal on pikk nina nagu
Buratiinol. Peas on tal läkiläki, jalas
toredad sussid. Tal on peaegu alati
hea meel. Ainult siis ei ole hea meel,
kui ma saan kahe. Kuid õnneks ei
ole ma veel kahte saanud.

Minu päkapikul on alati erinev riietus.

Rika Vassus, II klass

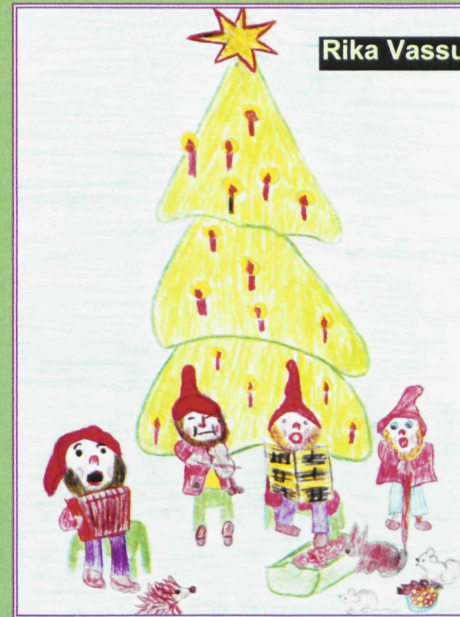
SALAJANE PÄKAPIKK

Elab praegu üks väike päkapikk,
umbes pika peetri pikkune. Ta on
minu salapäkapikk. Habe on tal

Gerda Lukkonen V kl.

Rika Vassus Vkl.

valge, ta tuleb siis, kui mina magan.
Tal on minu lemmikvärvidega riided:
lillad, sinised, kollased, hõbedased.
Ta on nii ilus minu ettekujutuses.
Ta nimi on Karmen. Ta on hea, aitab
teisi linde ja loomi sellega, et
päkapikk teeb neile süüa ja viib
metsa. Kuigi tal on habe, on ta nais-
päkapikk. Ta aitab mind koolitöodes.
Päkapiku päris kodu on Soomes.
Lapimaal. Karmen jõuab Vaita selle-
pärast nii kiiresti, et tal on
SEITSMEPENIKOORMA SAAPAD.

Jaanika Teearu, II klass

Liis Jaup III kl.

Soovid Soovid Soovid

Tulemas on jõulud ja seejärel kohe uus, 2004.aasta. Sel ajal on inimesed nagu kuidagi rõõmsamad, hellemad ja avatumad. Ja alati käivad nende pühadega kaasas soovid ja õnnitlused.

Täheke palus seekord oma soovid paberile panna Vasta Põhikooli direktoril, õpetajail ja õpilastel.

VASTA PÕHIKOOL asub Lääne-Virumaal, Viru-Nigula alevikust kilomeeter põhja poole. Oleme mõisakool. See tähendab, et koolihooneks on vana mõisa härrastemaja. Oleme uhked selle üle, et Vasta mõis on seotud koolihariduse andmisega 1867. aastast.

Sel õppeaastal õpib meie koolis 119 toredat last. Ja neile jagavad koolitarkusi 16 tublit õpetajat.

Soovin kõikidele lastele ja õpetajatele rahulikku jõuluaega ning tegusat uut aastat!

OLEV METSIS
Vasta Põhikooli direktor

Soovin, et tuul poleks väljas nii vali.
Soovin, et päevas peituks üks nali.
Soovin, et viha ja kurjust poleks ilmas ning lastel oleks alati naerused silmad.

JANE VEIPER
1.klassi õpetaja

Kui sul sõbrad, pere, töö – ei siis iial kartma löö.
Ja kui süda sul on rahul ei siis ellu kurbust mahu.

LENDE SALUVEE
2. klassi õpetaja

Soovin, et iga lapse unistused jõuludeks täiukuksid.

Et maiustused ei lõppeks otsa.

Et inimeste vahel ei oleks kurjust ja pahameelt.

HEIDI JOHANSON
3. klassi õpetaja

1.klassi õpilaste soovid:

... et lumi sajaks ja sajaks ning päike paistaks.
REET

... et mul oleks arvuti. **KRISTO** ja **KERLE**

... emale lilli, isale deodoranti. **TONIS**

... et meil oleks soe vesi **RIINA**

... oma perele uiske. **KELLY**

... uut käekella. **KARLIS**

2.klassi õpilaste soovid:

Tahaksin, et mul oleksid paremad hinded. Ja et ma saaksin oma klassivendade ja -õdedega

paremini läbi. Kogu Eesti rahvale soovin häid jõule ja rõõmsaid hetki. **AIGAR**

Häid pühi, olge vaprad ja tugevad. **AINAR**

Soovin, et ma hästi õpiks ja ilusti käituks. **AINER**

Tahan perele suurt kaubikut ja mängumotikat. Ja hästi palju sõpru. **NEERO**

Tahan omale veel ühte venda.

Soovin, et mul oleks tunnistusel kõik viied, aga selleks pean paremini õppima. Ilus oleks, kui me ei riidleks ja oleks sõbralikumad. **MAARJA-LIIS**

Mina tahan mänguautosid ja legosid. Ja üks kõige parem asi on head hinded. **SIHO**

Tahan endale venda. Ja veel tahan, et meie kool oleks alati ilus ja mu õpetajal oleks palju lilli. **KAI**

Et tänavalastel oleks alati kõhud täis, peavari ja soojad riided sel-

jas. Kõikidele lastele häid hindeid. Ja vanadele inimestele tervist. **DIANA**

Soovin, et mul oleks hea koer. **KERLI**.

Soovin, et mõned tüdrukud mind ei noriks. **LAURA**

3.klassi õpilaste soovid:

Tahan endale koera - kollit. Kui meil oleks palju raha siis teeksim piparkooke ja kooke ja kommikooki. **SIGNE**.

Jõuluvana. Palun too lastele seda, mida nad soovivad. **MAIT**

Jõuluvana, too palun minu perele Semu tagasi. Tahan endale flöödi õpikut. **EVA MARIA STINA**

Sooviksin endale uut koolikotti ja ilusat pinalit. **TAIRI**

Tahaksin endale koera või kassi, sest nad meeldivad mulle. Ja elada sooviks oma majas, kus on suur hoov. Soovin kõikidele Tähekeselugejaile ilusaid jõule. **RAINA**

TÕUKEKELGUGA PÕIALPOISS

TÕUKEKELK lõika hoolikalt välja. Skeemil on murdejooned sinised, lõikejooned aga punased. Voldi 1 ja 2 hästi täpselt 3 peale ja kleebi kinni – jalased on valmis.

Kleebi 4 ja 4 seljatoe taha ja 5 sinna peale. Painuta kohale ja kleebi kinni 6 ja 6 ja 7 ja 7 ja 8 istme serva alla ja istme nurgad 9 ja 9. Liimi kinni jalaste ühendustükk 10, üks pool katab teist. Liimi istme alla 11 ja 11. Keera käepidemete ümber 12 ja 12, kinnita ots liimiga.

PÕIALPOISI PEA. Liimi kinni lõige näol. Keera kübar koonuseks ja liimi servast kinni. Sakid võid üles pöörata, kõrvad vaatavad sakkide vahelt välja.

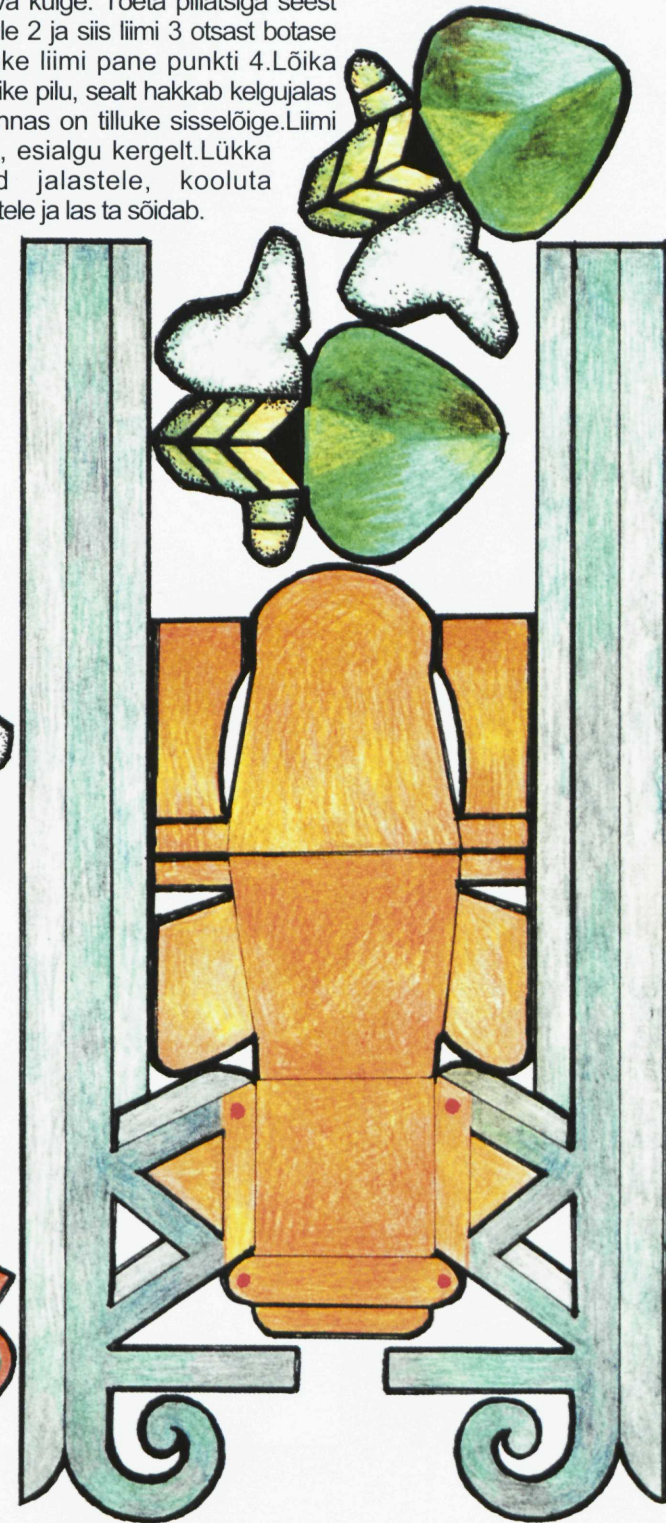
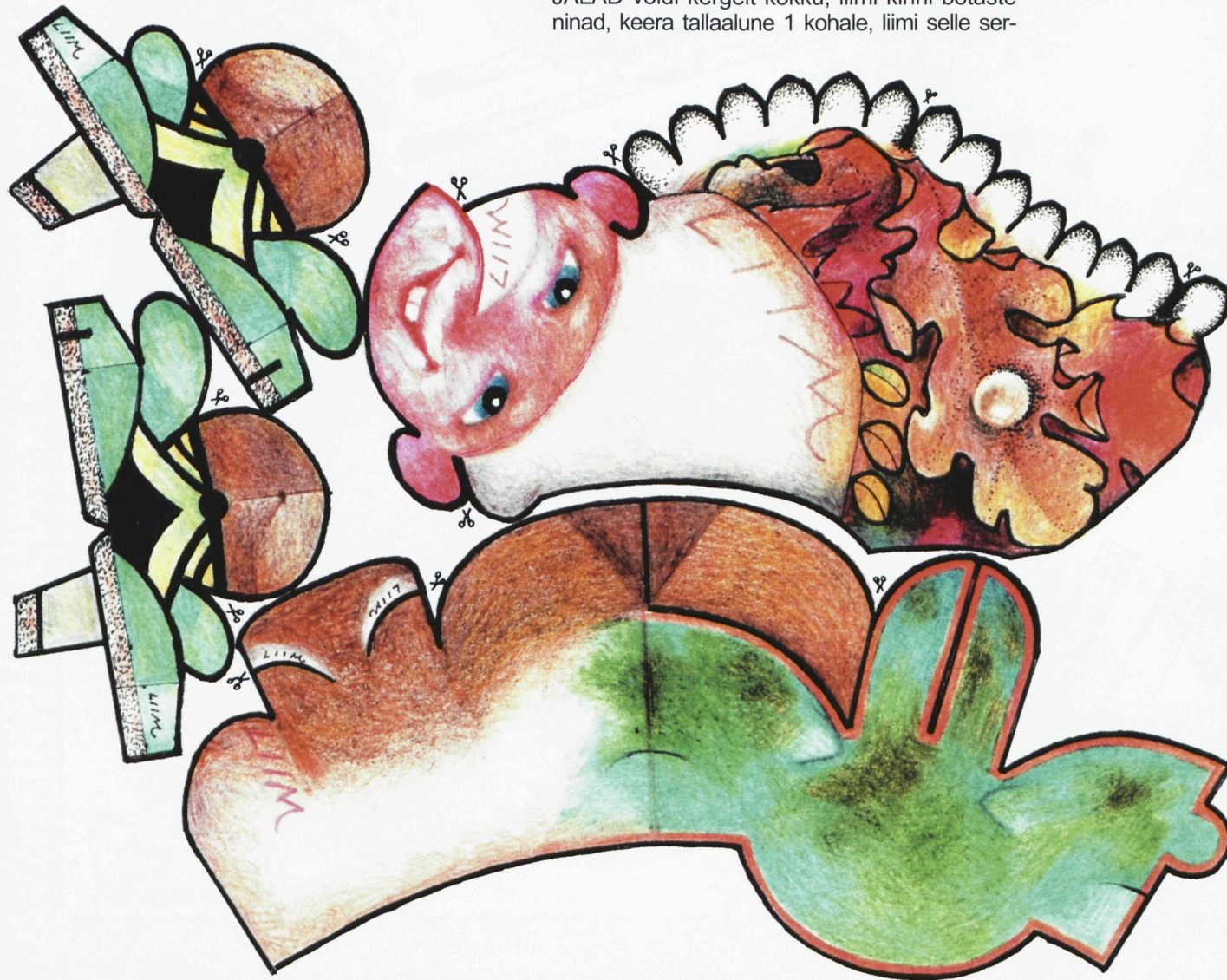
KEHA. Liimi kinni kaks väikest lõiget istmikul 1 ja 1. Keera kehatükk rulli, nii et kuuehõlmad koos on ja liimi eest kinni. Pisut liimi pane ka 2 peale. Voldi sisse püksisääred 3 ja 3. Käte jaoks on kohad 4 ja 4. Pea liimi eest tugevasti kohale 5, tagant võib kübaraserv vabaks jääda.

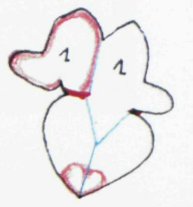
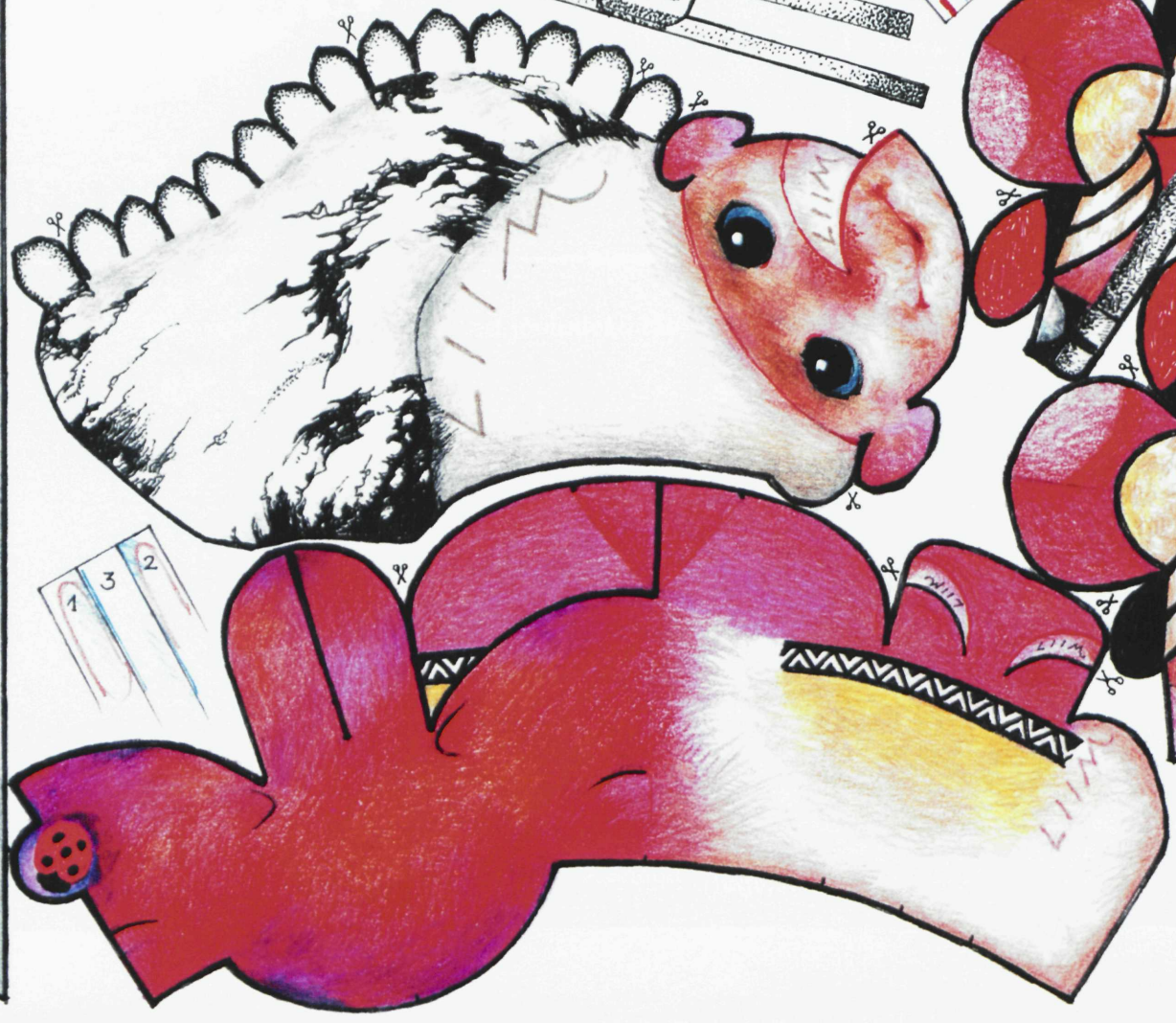
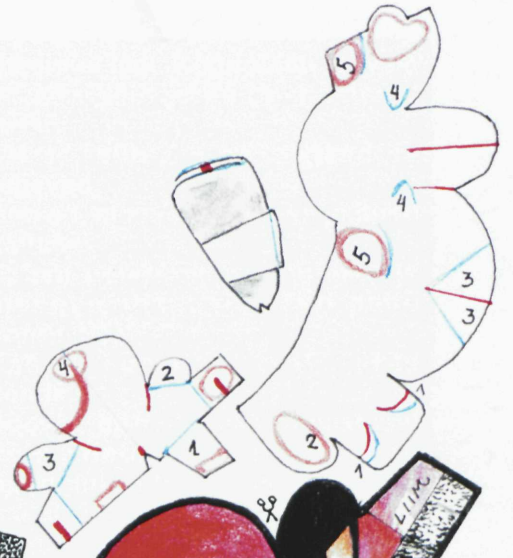
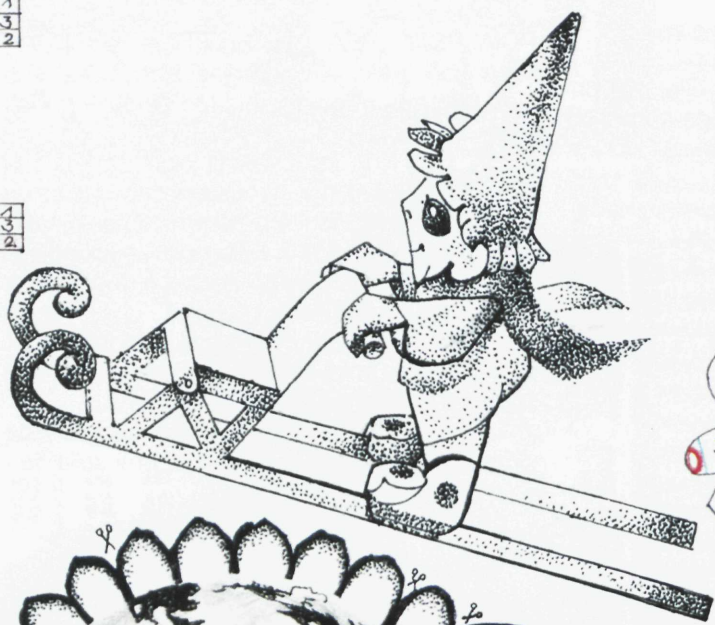
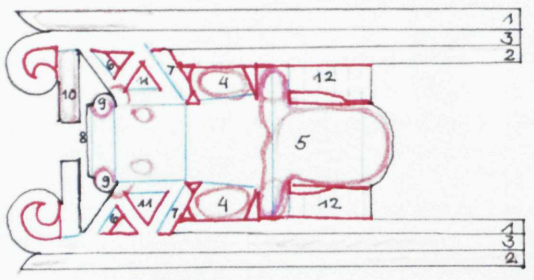
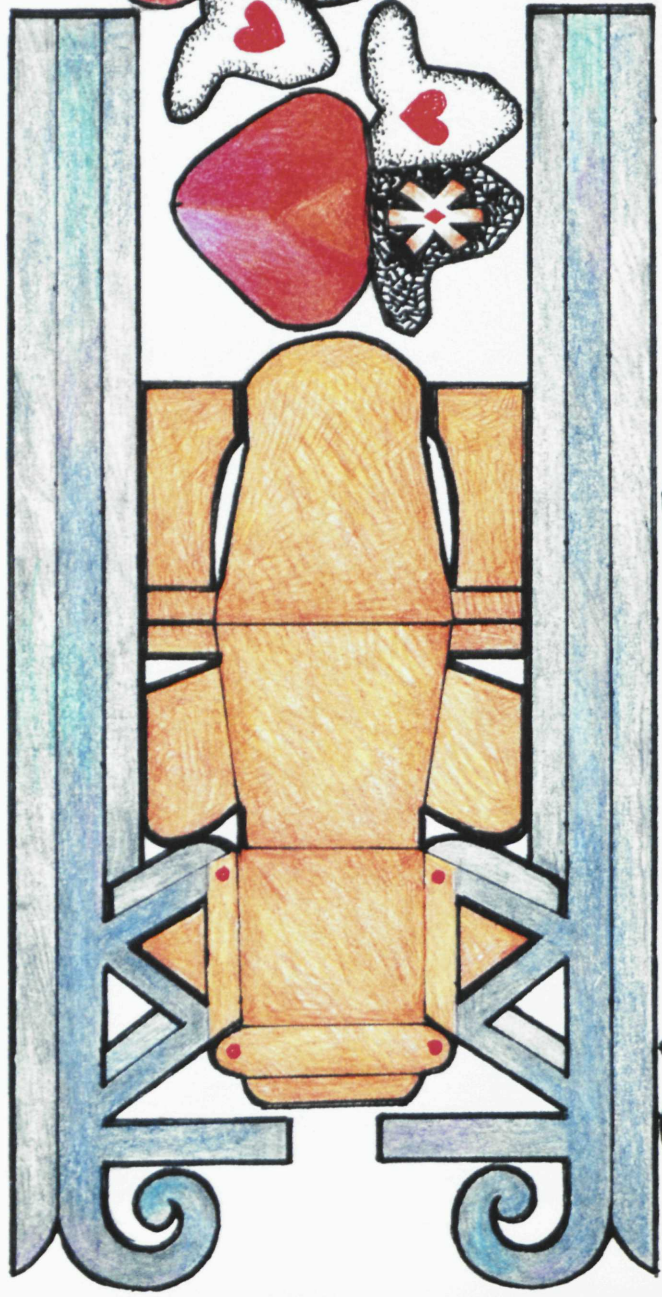
KÄED saad valmis, kui liimid kokku kindapooled 1 ja 1. Varrukas voldi skeemi järgi, pane pisut liimi kohale ja kinnita keha külge.

JALAD voldi kergelt kokku, liimi kinni botaste ninad, keera tallaalune 1 kohale, liimi selle ser-

vaosa botase serva külge. Toeta pliatsiga seest vastu ja keera 3 üle 2 ja siis liimi 3 otsast botase nina külge. Natuke liimi pane punkti 4. Lõika botase ninasse väike pilu, sealt hakkab kelgujalas läbi käima, ka kannas on tilluke sisselõige. Liimi jalad keha külge, esialgu kergelt. Lükka põialpoisi jalad jalastele, kooluta kindad käepidemetele ja las ta söidab.

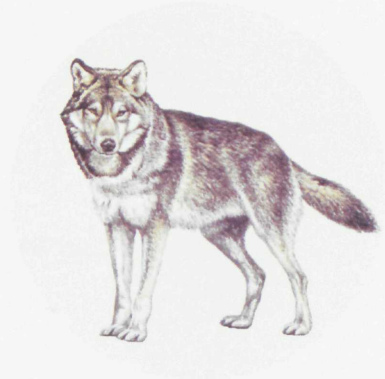
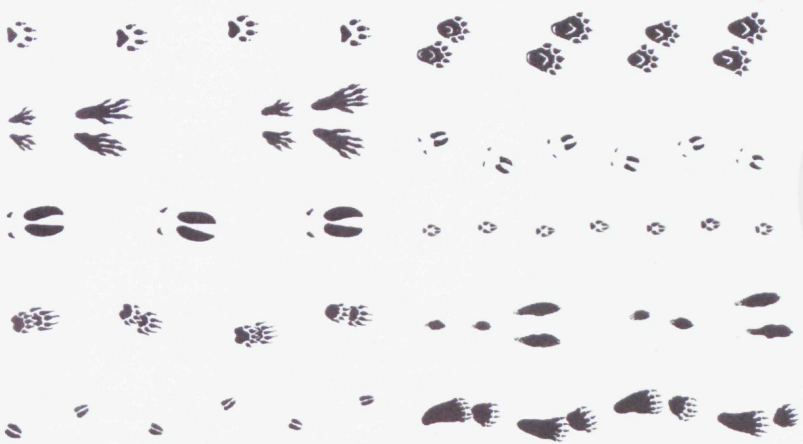
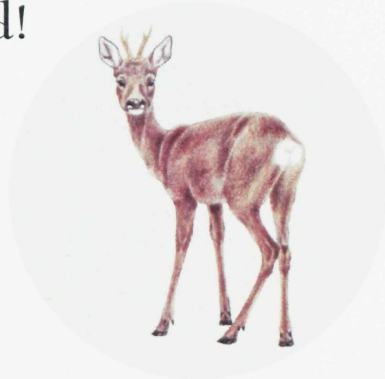
Joonistanud
EDE PEEBO

ARVA ÄRA! ARVA ÄRA! ARVA ÄRA! ARVA ÄRA! ARVA ÄRA!

Arva ära, kellele millised jäljed kuuluvad!

Joonistanud REET REA

PERIOODIKA AS
Lasteajakiri
"TÄHEKE"
Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse address:
Pärnu mnt 67a
10134 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel 6 463 697

Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel 6 463 697

Kunstiline
toimetaja
PRIIT REA
tel 6 463 697

Tähekest saab
tellida
otsekorraldus-
lepinguga
www.tellimine.ee
või tasuta tel.
08002444
faks:6616 089
e-mail
tell @tallpost.ee
tel 6257319

Trükk
AS Printall
Tatari 64
10134 Tallinn
**ESIKAANE
JONISTAS
PRIIT
REA**

Kirjutanud ja joonistanud PIRET MILDEBERG

Kunstnik Karla

Algas aasta viimane kuu ja kätte on jõudnud meie viimane kohtumine. Eile hommikul kuulsin akna tagant tasast krabinat. Vilksatas midagi punast.

Hurraa!!! Nüüd näen oma silmaga, kuidas päkapikk sussi sisse üllatust poetab! Hiilisin aknale lähemale. Kartsin, et arglik üllataja mind nähes minema lipsab. Aga ei lipsanud, hoopis lehvitas rõõmsalt.

Polnudki päkapikk, vaid minu tore sõber leevike Leo, kes oma põhjamaa suvilast meile talvituma jõudnud.

Leo teatas, et luges eelmist "Tähekest" ja tahab nüüd endast portreed tellida. Nimelt paraad-portreed – sellist, mis eriti pidulik ja peen.

Leo oligi seljas tema kauneim vest ning selle rinnaesisel sãras "Südi Rõõnumehe Valgetähe Orden". Ta oli igati valmis kohe poseerima.

Jaa, aga millist tehnikat valida?

Nüüd meenus mulle, kuidas hommikuti kirjakasti vaadates pean alalõp-mata sealt peotäit reklaamikatalooge ning muid "osta mind" lehekese välja võtma. Sageli on need ilusad värvilised ning heale paberile trükitud. Kahju on neid prügikasti visata.

Leo seadis end paraadpoosi, mina aga laotasin põrandale läikivaid reklaamkatalooge, liimpulga ja käärid. Joonistasin hariliku pliatsiga aluspaberile Leo piirjooned ning otsisin välja sobivate värvitoonidega leheküljed. Portreed alustasin jalgadest ja liikusin tükki tüki peale kleepides ülespoole. Leo uhked püksid ja peente varvastega jalad lõikasin välja kääridega. Leevikese sõravpunase vesti meisterdasin rebitud tükkidest, sellised servad annavad kenasti edasi punase samettriide pehmust. Nii rebides ja lõigates, erinevaid tükikesi sobitades ja kleepides pilt valmiski. Leo oli rahul ja mina ka, sain sõpra rõõmustada.

Rõõmust rääkides – nüüd on Sul aeg oma valmistööde mapi vahele vaadata. Sinna on aasta-ga kindlasti palju ilusaid pilte kogunenud. Nüüd võta mõned kenad maalid ja naljakad joonistused, kleebi neli värvilt sobivat pabeririba külgedele raamiks, kirjuta tagasihoidlikult alla paremasse nurka oma nimi ja aastaarv ning kingi armsale inimesele. Ise tehtud ja südamest tulev kink on kõige ilusam! Ole kindel, et vanaema, onu või täditütar paneb su meistritöö seinalle ja tunneb alati rõõmu, kui ta pilk sellel peatub. Pilte ainult mapi vahel hoides jääb rõõm jagamata. Ja veel – oma maale ja joonistusi võiks sõpradega vahetada. Nii saab seintele väikeseid rõõmsaid näituseid.

Aha jaa! Ütle mata on tänase tehnika uhke nimi – kollaaž. See on prantsuse keelest ja tähendab kleebingut ehk tükikestest kokkukleebitud tööd.

Sõravat jõuluaega! Jätka joonistamist-maalimist ka uuel aastal!

